

BEHEERPLAN

Weidevogelkerng gebied Commandeurspolder

2019 - 2025

R.J.S. Terlouw

In opdracht van:

BEHEERPLAN

Weidevogelkerngebied Commandeurspolder

2019 - 2025

R.J.S. Terlouw

COLOFON:

© **Bui-TeGewoon | groenprojecten** ♦ publicatie BTG.2018/45

Ouderkerk aan den IJssel, versie 3 november 2018

Versie : definitief

Auteur : R.J.S. Terlouw

Fotografie : D. Buisman

In opdracht van : Agrarisch natuurvereniging Vockestaert

Disclaimer:

De inhoud van dit rapport is met uiterste zorg samengesteld. De informatie in dit document wordt aangeboden zonder enige garantie. **BUI-TEGEWOON, groenprojecten** sluit alle aansprakelijkheid uit voor enigerlei directe of indirecte schade, van welke aard dan ook, die voortvloeit uit of verband houdt met het gebruik van dit document.

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt door middel van drukwerk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder schriftelijke toestemming van **BUI-TEGEWOON, groenprojecten** en de opdrachtgever, noch zonder toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	3
2. Gebied.	3
3. Taakstelling en natuurdoelen	4
4. Uitgifte van gronden	4
5. Voorwaarden in gebruiksovereenkomsten / pachtcontracten	5
6. Coördinatie van het beheer	5
7. Beheerplan	6
7.1 Peilbeheer	6
7.2 Bemesting	6
7.3 Maaibeheer	7
7.4 Beweiding	7
7.5 Plaagsoorten beheer	8
7.6 Greppelbeheer	8
7.7 Oeverbeheer	8
7.8 Plas-drassen, greppelverbredingen, etc.	9
7.9 Omgevingsbeheer	9
8. Monitoring	9
9. Resultaat nulmeting 2018	10
10. Gebruikte literatuur	11

BIJLAGE:

- 1]. Schematische weergave beheerplan Commandeurspolder 2019- 2025

1.] Inleiding

De gemeente Midden Delfland streeft naar een blijvende agrarische structuur in haar buitengebied met duurzame bedrijven waardoor het gebied een aantrekkelijk uitloopgebied vormt voor de omliggende steden. Inrichting en beheer van het buitengebied door middel van extensieve bedrijven met weidegang wordt gezien als de beste garantie voor een mooie en groene leefomgeving. Waar mogelijk streeft de gemeente naar een extra stimulans voor extensieve en biologische bedrijven die bijdragen aan het behoud van de weidevogelpopulaties binnen haar grondgebied.

In 2017 heeft gemeente Midden Delfland een aantal voormalige 'BBL-percelen' in de Commandeurspolder te Maasland aangekocht van de RVO. Voor deze percelen is in het najaar van 2017 een inrichtingsplan als weidevogelkerngebied opgesteld (Terlouw, 2017-30).

Het inrichtingsplan is ingebracht in een POP3 subsidie aanvraag. Het voornemen is de inrichting eind 2018 of medio 2019 uit te voeren. Vanaf 2019 zal het beheer onder natuurvoorwaarden moeten plaatsvinden.

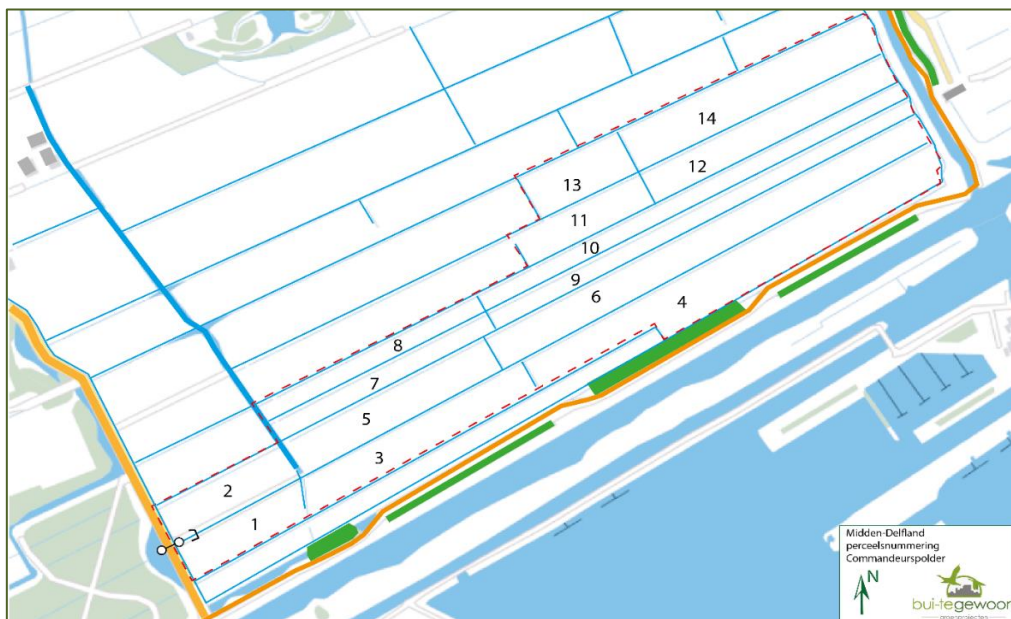
Om gesprekken met beoogd gebruikers/beheerders te kunnen voeren en contracten op te kunnen stellen is het tijdig beschikbaar zijn van een beheerplan van belang.

Het beheerplan dient tevens vooraf te worden voorgelegd aan de gemeente Midden Delfland en de provincie Zuid-Holland.

2]. Gebied

Het gebied is gelegen ten noorden van de voormalige gemeente Maasland in de Commandeurspolder. Het betreft een weidse, weidevogelrijke polder, waarin als enige houtopstand van enige omvang de eendenkooi Maasland is gelegen. Langs de zuidoostzijde is een fiets- en wandelpad aanwezig, het Trekkadepad, waarlangs een viertal houtopstanden met enkele volwassen stambomen tot circa 10 meter hoogte zich hebben ontwikkeld. Er zijn afspraken gemaakt door ANV Vockestaert dat in de nabije toekomst deze houtopstanden in een hakhout beheer worden genomen.

Aan de zuidwestzijde ligt een recreatiegebied, het Maaslandsebos, met aansluitend een sportcomplex. Tussen het weidevogelgebied en het Maaslandsebos ligt het Molenslootpad, een fiets- en wandelpad dat tevens fungeert als beheerontsluiting voor een deel van de Commandeurspolder. Langs de noordzijde vormt de Kwakelweg de begrenzing waar achter zich de, eveneens weidevogelrijke, Duifpolder uitstrekt. Aan de oostzijde van de Kwakelweg is eveneens enige beplanting aanwezig. Ten bate van de toekomstige uitgifte van de percelen aan gebruikers en het beschrijven van het beheer is in het kader van dit beheerplan een perceelnummering opgesteld (figuur 1).

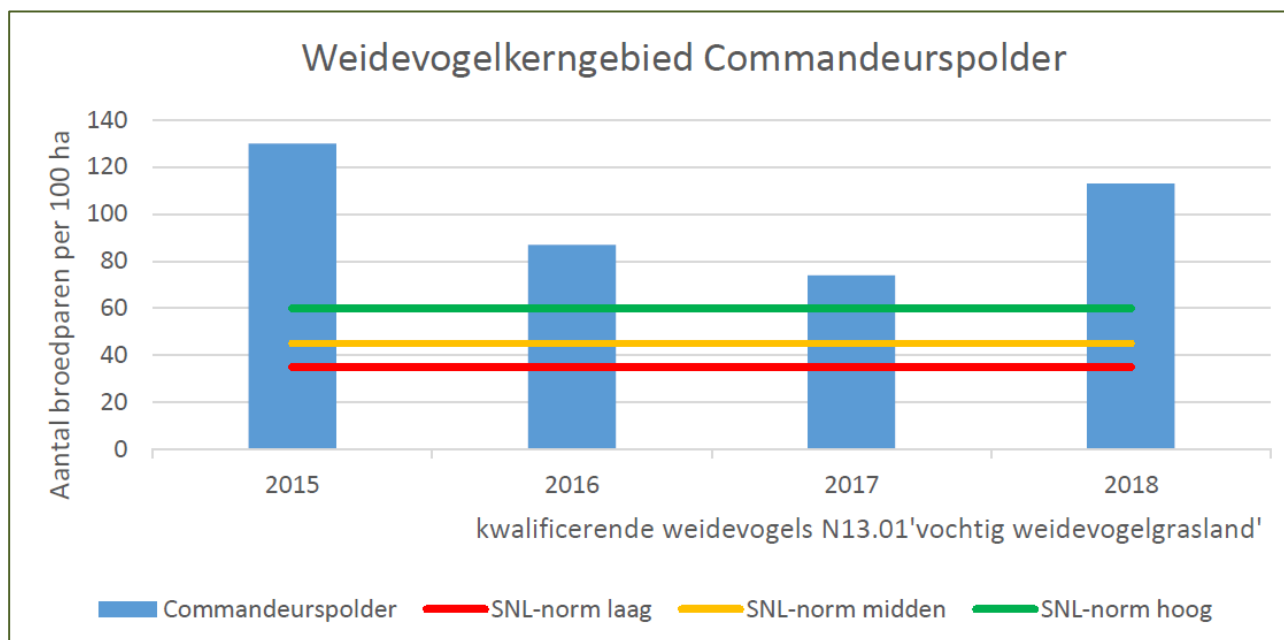

Figuur 1. Weidevogelkerngebied Commandeurspolder met perceelnummering

3]. Taakstelling en natuurbeheertype

Het realiseren van de doelstelling komt voort uit het Weidevogelpact Midden-Delfland en is een initiatief vanuit het IODS-kwaliteitsprogramma (www.iods.nl) waarin de ANV Vockestaert, LTO Delflands Groen, KNNV Delfland, de Vogelwerkgroep Midden-Delfland en Vereniging Natuurmonumenten samenwerken om de weidevogelstand in Midden-Delfland te verbeteren. Eén van de belangrijkste projecten uit het IODS-kwaliteitsprogramma voor het weidevogelpact betreft het inrichten van een weidevogelkerngebied. Op basis hiervan zullen aanvullende afspraken met provincie en gemeente worden gemaakt, die worden vastgelegd middels een aan de koopovereenkomst gehechte kwalitatieve verplichting.

Het te realiseren natuurbeheertype betreft Vochtig weidevogelgrasland (N13.01). Dit houdt impliciet in dat om te kwalificeren als goed weidevogelgrasland het gebied minimaal 60 broedpaar kwalificerende soorten per 100 hectare dient te bevatten. In de huidige situatie voldoet het gebied reeds aan deze doelstelling. De monitoringsresultaten zijn in onderstaande tabel weergegeven.

4]. Uitgifte van gronden

De ingebruikname van de betrokken percelen vindt plaats middels een pachtovereenkomst, geliberaliseerde pacht voor de duur van drie jaar met een automatische verlenging bij gebleken goed beheer voor nogmaals drie jaar.

Als contracterende partij fungeert Agrarisch Natuurvereniging Vockestaert. Percelen worden uitsluitend in pacht uitgegeven aan leden van Vockestaert.

Om de pachters te selecteren hebben in eerste instantie gesprekken plaatsgevonden met de zittende pachters vanuit de provinciale uitgifte van de gronden. Voor het eerste gebruiksjaar is op basis van deze gesprekken een externe advies opgesteld met betrekking tot de best passende bedrijven (Terlouw R.J.S., memo-20180804).

De definitieve selectie van pachters (verder te noemen beheerders) wordt verzorgd door een begeleidingsgroep bestaande uit een medewerker van Vockestaert, een actief lid van de weidevogelwacht Midden Delfland en de beoogd beheercoördinator. Deze selectie wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het bestuur van Vockestaert.

5]. Voorwaarden in gebruiksovereenkomsten/pachtcontracten

Het feitelijke graslandbeheer wordt uitgevoerd door leden van de Agrarisch Natuurvereniging Vockestaert. Hierbij wordt gewerkt met een pachtovereenkomst geliberaliseerde pacht zoals in paragraaf 4 beschreven. In de gebruiksovereenkomst zijn een aantal algemene voorwaarden opgenomen.

Deze voorwaarden komen voort uit afspraken gemaakt met de gemeente Midden-Delfland, de provincie Zuid-Holland en het IODS-convenant. Voorwaarden zoals gesteld in de keur van het Hoogheemraadschap van Delfland en wet- en regelgeving. Onderstaand zijn de belangrijkste algemene voorwaarden opgesomd.

- Voorwaarden voortkomend uit de pachtovereenkomsten tussen Vockestaert en de gemeente Midden Delfland zijn onverkort van toepassing;
- Voorwaarden voortkomend uit de het convenant IODS zijn onverkort van toepassing. Hier uit volgt dat het weidevogelkerngebied minimaal dient te kwalificeren als “goed” Vochtig weidevogelgrasland (13.01) zoals verwoord in de SNL-systematiek (60 broedpaar per 100 hectare) (BIJ12, 2014).
- Bepalingen uit de mest- en ammoniakwetgeving alsmede het meststoffenbesluit zijn onverkort van toepassing;
- Bepalingen voortkomend uit de keur van het waterschap zijn onverkort van toepassing;
- Werkzaamheden worden steeds uitgevoerd binnen een vigerende gedragscode Flora- en faunawet;
- Faunabeheer, jacht en schadebestrijding vallen buiten de verantwoording van de pachter / beheerder;
- Maaien en overige landbewerkingen in het donker zijn gedurende het broedseizoen (01 maart – 15 juli) verboden;

Naast algemene voorwaarden wordt aan alle pachtcontracten in een tabelmatige bijlage het beheer per perceel vastgelegd. Aan dit perceelbeheer zijn vervolgens voorwaarden m.b.t. maaidata, beweidingperiode en intensiteit, bemesting, oeverbeheer, in standhouden van plasdrassen en wordt aangegeven welke werkzaamheden al dan niet zijn verlegd naar de pachter gekoppeld.

6]. Coördinatie van het beheer

Voor de begeleiding van het beheer en gebruik wordt door Agrarisch Natuurvereniging Vockestaert een beheerregisseur aangesteld. De taak van de beheerregisseur is het begeleiden van de verpachting en het optreden als eerste aanspreekpunten voor pachters/beheerders. Daarnaast zal de beheerregisseur het schouwen op de naleving van voorwaarden uit de pachtovereenkomsten en verlegde werkzaamheden uitvoeren.

De beheerregisseur zal vanuit deze rol een regelmatig contact onderhouden met zowel de beheerders als de vrijwilligers van de weidevogelgroep die tellingen en indien noodzakelijk bescherming verzorgen. De beheer regisseur is daarnaast verantwoordelijk voor het peilbeheer en treedt op als contactpersoon naar eventuele aannemers die uitvoerende werkzaamheden in het gebied verrichten. De beheerregisseur verzorgt jaarlijks eind november een verslag omtrent het verloop van het seizoen aan het bestuur van Agrarisch Natuur Vereniging Vockestaert

Bevoegdheden beheerregisseur

- Het verkorten of verlengen (dit laatste met maximaal 2 weken) van rustperiodes;
- Het al dan niet verplichten tot aanleg van vluchtstroken;
- Het al dan niet verplichten tot het gebruik van nestbeschermers;
- Het al dan niet verplichten tot het vrijwaren van een gedeelte van een perceel van beweiding;
- Het al dan niet toestaan van eerder maaien dan vermeld in de contracttabel;
- Het maken van afspraken over nabeweiding met schapen;
- Het verlenen van uitzonderingen op de algemene randvoorwaarden.

De beheerregisseur dient elk besluit te noteren in een digitaal logboek vergezeld van een motivatie. Uit deze motivatie moet i.i.g. blijken:

- Op basis van welke argumenten het besluit is genomen;
- Welk natuurbelang gediend is met het besluit;
- Wat de reactie van de gebruiker / beheerder op het besluit is, en evt. waarom.

7]. Beheerplan

Het beheer uitgevoerd door pachters/beheerders bestaat in de basis uit bemesten, maaien en weiden. Naast deze basis maatregelen dienen de greppels te worden beheerd om hun functie als kuikenbiotop en water aan- en afvoer te behouden. Daarnaast vragen de oevers een op de doelstellingen afgestemd beheer, dient peilbeheer in het voorjaar te worden gevoerd en voorzieningen als plas-drassen en is aan kunstwerken regulier onderhoud nodig.

De verschillende beheer onderdelen worden onderstaand behandeld, waarbij tevens de verantwoordelijk beheerder wordt benoemd.

7.1. Peilbeheer [actor: Beheerregisseur]

Voor het gebied is een peilopzet vergund door het Hoogheemraadschap van Delfland.

De peilopzet zal worden ingesteld in de periode half februari – half mei. De verhoging in deze periode zal tien centimeter (-2.85 NAP) bedragen ten opzichte van het aangrenzende peil in de Commandeurspolder (-2.95 NAP).

Inlaat van water vindt via vrij verval plaats vanuit het peilgebied in het Maaslandsebos (-2.66 NAP).

De afwatering van overtollig water bevindt zich in de directe nabijheid van de inlaat via een uitneembare overlaat stuw. Op deze wijze wordt zoveel als mogelijk gebiedseigen water vastgehouden wat de waterkwaliteit ten goede komt en kan waterfauna vrij migreren met de aangrenzende polder buiten de hoog peil periode

In het weidevogelgebied wordt in drie, op de scheiding met omgevingswater gelegen dammen, een zogenaamde spindelduikerbuis aangebracht. Deze duikerbuizen zullen tijdens de peilopzet worden gesloten en in de periode half mei – eind januari worden open gedraaid nadat het peil door gewas opname en verdamping gelijk is gekomen aan het oppervlakte waterpeil.

Op deze wijze is van vier zijde een open waterverbinding met het omgevingswater aanwezig in de periode dat het waterpeil gelijk is aan het peil in het agrarisch deel van de Commandeurspolder (-2.95 NAP).

Voorafgaand aan het opzetten van het peil dienen stuwen, in- en uitlaatkunstwerken en peilscheidende schotten een controle te ondergaan. De inlaatstuw en het overlaatschot dienen met enige regelmaat te worden gecontroleerd op verstoppingen en opdrijvend vuil. Een makkelijk bereikbare peilschaal kan eenvoudige controle op peilafwijkingen mogelijk maken. Ook in het najaar, in het bijzonder na het uitvoeren van het schouwplichtig onderhoud aan de watergangen dient een ronde op drijfvuil bij in- en uitlaten en peilscheidende schotten te worden uitgevoerd.

7.2. Bemesting [actor: Pachter/beheerder]

Voor de instandhouding van voldoende bodemleven is bemesting met ruige stalmest gewenst.

Gebruik van kunstmest, ingedikte dunne mest (koek), compostmest of vormen van bemesting anders dan ruige stalmest zijn ongewenst vanuit een ongunstige nutriëntenverhouding.

De bemestingsdruk mag niet te hoog zijn. Als optimaal geldt een bemesting waarbij eenmaal per drie jaar 20 ton ruige stalmest per hectare wordt aangewend en de natste delen van de percelen niet bemest worden. Indien een jaarlijkse bemesting wenselijk wordt geacht is 8 ton/ha/jr de maximale toe te passen hoeveelheid. Op circa 15% van de oppervlakte zal geen mest worden aangewend. Om de mestgift te kunnen administreren is vooraf melding van de aanwending aan de beheercoördinator van of namens Vockestaert verplicht.

Natte terreindelen als oevers en een zone van 2.00 meter langs de greppels dienen te worden gevrijwaard van mestgiften. De aanwending van de ruige stalmest wordt bij voorkeur met een zogenaamde kettingstrooier te worden uitgevoerd. Toepassen van breed strooiende apparatuur is uitsluitend toegestaan als zorg wordt gedragen dat er geen mest in oevers en watergangen terecht komt.

Om de gewenste groeivertraging te kunnen realiseren is het wenselijk om de mest pas na het maaien van de eerste snede aan te wenden. Hierdoor wordt de vegetatie makkelijker beloopbaar voor kuikens en krijgen kruiden meer kansen om zich te ontwikkelen, daar ze beter kunnen concurreren met het gras. Vanuit agrarische optiek is het een voordeel als de eerste snede wat minder zwaar wordt bij de uitgestelde maaidatum en een betere structuur en hoger eiwit gehalte behoudt. De tweede snede zal makkelijker aan de groei raken daar de eerste snede niet aan de stengelvoet is 'verhout' en zal als gevolg hiervan een hogere opbrengst geven.

7.3. Maaibeheer [actor: Pachter/beheerder]

De eerste snede dient op circa 70% van de percelen te worden gemaaid waarbij een uitgestelde maaidatum wordt gehanteerd. Om steeds voldoende vluchtroutes en een goede mozaïek te realiseren worden verschillende maaidata gehanteerd. Gestreefd wordt de detaillering van de mozaïek zodanig vorm te geven dat efficiënt te beheren oppervlakte per pachter kunnen worden gerealiseerd. Eventueel optredende verschillen worden met behulp van pacht prijs differentiatie verrekend.

De als eerste te maaien percelen krijgen een maaidatumpakket van 5 juni. De overige maaipercelen krijgen een maaidatum van 15 juni. Op percelen met veel gewas productie kan in sommige situaties na overleg met de beheercoördinator een korte voorbeweiding in april worden toegestaan om het gewas voldoende overeind te kunnen houden zonder dat het legerig wordt.

Idealiter wordt minder diep gemaaid dan bij gangbaar grasland beheer. Een stoppel van circa 5 centimeter wordt hierbij als ideaal beoordeeld. Facultatief, maar gewenst, is het om op de percelen die geen mest ontvangen een tweede maaisnede circa 5 á 6 weken na de eerste snede uit te voeren. Hierdoor kunnen deze percelen zich sneller tot kuikenland ontwikkelen. Het maaien van meerdere maaisneden is toegestaan.

Voor de slootkanten geldt dat het al dan niet mee maaien van de oever wordt bepaald op basis van de kruidenrijkdom en gewasproductie en/of de aanwezigheid van eenden (vogelwachter). Bij oevers waarin het gras nog dominant aanwezig is kan de oever in juni worden mee gemaaid met de eerste snede, mits er geen eenden zijn aangetroffen. Bij oevers die zich kruidenrijk ontwikkelen kan de hele oever vast blijven staan bij de eerste snede over een breedte van circa 2.00 meter uit de waterlijn. In september dient de pachter alle oevers een keer diep (tot de waterlijn) uit te maaien.

Het is van belang voor de vluchtmogelijkheden van kuikens dat nooit meer dan drie aaneengesloten percelen een zelfde beheerregiem krijgen. Bij afwezigheid van broedvogels kan desgewenst eerder worden gemaaid. In voorkomend geval van eerder maaien zal een extra maaisnede (2^e snede) verplicht worden gesteld, zodat verschraling en een meer open vegetatiestructuur sneller tot ontwikkeling kunnen komen. Om een eerdere maaidatum te kunnen toestaan is vooraf overleg met de beheer coördinator verplicht en dient altijd een vogelcontrole te worden gehouden.

7.4. Beweiding [actor: Pachter/beheerder]

De maaipercelen krijgen een naweide met rundvee. Na het maaien van de eerste snede kan het vee worden ingeschaard. De pachter/beheerder is echter vrij om een tweede en of een derde snede te maaien. De gehanteerde veebezetting moet in lijn zijn met de grasgroei en zodanig worden afgestemd dat niet hoeft te worden uitgeschaard. In het bijzonder in het najaar dient zodanig te worden beweid dat enige vegetatiestructuur in de vorm van 'pollerigheid' blijft bestaan. In de eerste jaren zal nog een veebezetting van 2,5 GVE per hectare mogelijk zijn als gevolg van het naleveren van voedingsstoffen uit de bodem. Na enkele jaren gericht weidevogelbeheer zal naar verwachting de groei afnemen en dient de veebezetting te worden afgestemd op de gewasproductie.

Schapenbeweiding is minder gewenst daar deze de grasmat sterk egaliseren en een voorkeur hebben voor het wegvreten van kruiden. Indien als gevolg van weeromstandigheden het perceel met een (te) lang gewas de winter in lijkt te gaan kan kortstondig (tot uiterlijk half januari) winterbeweiding met schapen worden toegepast. Indien de gewenste uitgestelde maaidata in de eerste jaren niet kan worden gerealiseerd als gevolg van sterke groeikracht vanuit nalevering van voedingsstoffen, kan een korte voorweide met rundvee in het vroege voorjaar worden uitgevoerd.

Seizoen standweiden vindt plaats van eind april tot eind oktober dient steeds met rundvee te worden uitgevoerd. Vleesvee, droge koeien en jongvee hebben hierbij de voorkeur. Inscharing van melkvee of schapen is bij seizoen standweiden niet toegestaan. Seizoen beweiding dient op 20- tot 30% van de oppervlakte te worden toegepast en wordt nader gedetailleerd bij de uitgifte van de pacht. Seizoenbeweiding is op minimaal 20% van de oppervlakte verplicht binnen de

beheerovereenkomst en kan niet worden uitgewisseld met maaien. Wel is het mogelijk dat in overleg tussen de pachters de één meer inschaart dan de ander. De seizoenen beweiding dient echter steeds minimaal 20% van de totale oppervlakte van het weidevogelkerngebied te bedragen en in een mozaïek te worden toegepast. Afwijkingen dienen met de beheercoördinator te worden afgestemd.

In de eerste periode na het inscharen dient de veebezetting laag te zijn en maximaal 2 GVE per hectare te bedragen. Vanaf 1 juli kan de bezetting worden verhoogd naar 2,5 GVE per hectare. Indien als gevolg van een hoge gewasproductie (in de eerste jaren) er te veel vegetatie op de percelen blijft staan kan tijdelijk de veebezetting worden verhoogd. Indien dit leidt tot een bezetting die vertrapping van weidevogellegfels kan opleveren dient dit in combinatie met actieve nestbescherming plaats te vinden.

7.5. Plaagsoorten beheer [actor: Pachter/beheerder]

Beheer van plaag- en storingssoorten in gebieden met een natuurbeheer kan in beginsel uitsluiten mechanische worden uitgevoerd. Als plaagsoorten voor de Commandeurspolder worden aangemerkt: -grote brandnetel, -pitrus, -Jacobs kruiskruid, -akkerdistel, -ridderzuring en -krulzuring.

Pachter/beheerder dient er steeds zorg voor te dragen dat plaagsoorten niet tot bloei/zaadzetting komen door middel van actief maaien, bloten, uitsteken of bloemknoppen verwijderen.

Aandachtspunt hierbij is dat maaien in de rustperiode / het broedseizoen in beginsel niet is toegestaan. Bij zware besmettingen en overige problemen dient vooraf te worden overlegd met de beheercoördinator wat de mogelijkheden voor beheren en beheersing kunnen zijn.

Voor de toepassing van chemische bestrijding is steeds schriftelijke toestemming noodzakelijk vanuit het bestuur van Agrarisch Natuurvereniging Vockestaert. Deze toestemming kan uitsluitend worden verleend op een verzoek van de pachter/beheerder via de gebiedsregisseur en op basis van een onderbouwd advies van deze gebiedsregisseur. Het bestuur van Vockestaert behoudt zich het recht voor om toestemming te weigeren dan wel voorwaarden m.b.t. middel, frequentie, periode en uitvoeringswijze op te leggen. Onderdeel hiervan kan zijn dat uitvoering dient plaats te vinden door een gespecialiseerd/ gecertificeerd bedrijf.

7.6. Greppelbeheer [actor: Pachter/beheerder]

De greppels vormen een essentieel onderdeel van het weidevogelbeheer en dragen bij aan lokaal reliëf en vegetatiestructuren. Het jaarlijks profileren van de greppels met greppelfrees dient dan ook tijdig te worden uitgevoerd (september). Hierbij moet tevens onderhoud aan greppelduikers en -dammen separaat worden meegenomen. In najaar en winter moeten de greppels goed kunnen afwateren om het bodemleven optimaal te laten ontwikkelen ten bate van de voedsel beschikbaarheid in het voorjaar. In de periode waarin het oppervlakte waterpeil wordt opgezet (februari-mei) is het wenselijk dat greppels die aansluiten op een aangebrachte profilering in het maaiveld goed open zijn zodat oppervlakkige inundaties kunnen plaatsvinden. Greppelbeheer en het openhouden van greppelduikers behoort tot de beheer verantwoordelijkheid van de pachter/beheerder. Jaarlijks zal eind oktober door de beheercoördinator een schouw op de greppels worden uitgevoerd.

7.7 Oeverbeheer [actor: Pachter/beheerder]

Het oeverbeheer dient te zijn afgestemd op de functie van de oever. Daarnaast dient te worden voldaan aan de voorwaarden die worden gesteld vanuit de Keur van het Waterschap. Voor het onderhavige gebied is het van belang dat de sloot veakerend blijft en de vegetatie kort de winter in gaat. Half september de gehele oever een keer (diep, tot aan de waterlijn) maaien en uit harken is een goede maatregel om verruiging van (geprofileerde) oevers tegen te gaan en een te grote voedselverrijking bij het oeverschoning te voorkomen. Dit betreft een verplichting voor de pachter/beheerder.

Indien er een overmaat aan schoningsmateriaal op de oever terecht komt dient dit te worden afgevoerd of met de wallenfrees te worden uitgeslagen over het aangrenzende grasland. Indien dit noodzakelijk blijkt betreft het een verlegde verplichting aan de pachter/gebruiker.

Na de oeverschoning zal bij noodzaak de beheercoördinator hierover contact opnemen. In alle gevallen is het noodzakelijk dat de oever wordt gevrijwaard van actieve bemesting. Met betrekking tot de begrazing is het in de regel niet noodzakelijk om de oevers uit te rasteren, maar kort na de aanleg kan afscherming met een schrikdraadraster gedurende de eerste ontwikkelingsperiode noodzakelijk blijken. Om te sterke verruiging te voorkomen is het in weidevogelgebieden wenselijk om bij het maaien van de eerste snede oevers waarin grassen nog dominant zijn met een licht geheven maaimachine mee te maaien, zodat een stoppel van circa 20 centimeter blijft staan. Met dit beheer wordt zaadzetting van grassen en structuurrijkere soorten voorkomen en krijgen lage, bloemrijke kruiden licht en ruimte om tot zaadrijping te komen.

7.8. Plasdrassen, greppel verbredingen, etc. [actor: Beheercoördinator / vogelwachter]
(Greppel) plas-drassen dienen regelmatig te worden gecontroleerd op functioneren, gebruik door vogels, ontwikkeling van ongewenste soorten. Indien noodzakelijk dient te worden ingegrepen om problemen te voorkomen. Van belang zijn de aspecten: 'mate van inundatie', 'signaleren pitrus ontwikkeling', 'signaleren en preventief beheren op verzuring', 'bepalen beschikbaar bodemleven', 'bepalen noodzaak tot bekalken', etc.
Op basis van bevindingen kan worden in gegrepen of de beheerder/ pachter worden aangestuurd om te bloten, het peil af te laten of de greppel dicht dan wel open te houden.

7.9. Omgevingsbeheer [actor: Beheercoördinator]
Het omgevingsbeheer bestaat uit het signaleren van ongewenste ontwikkelingen binnen de effectzone van het weidevogelkerngebied. Dit kan worden uitgevoerd door gerichte navraag bij betrokken vrijwilligers, recreanten, grondgebruikers en het eenmaal per halfjaar uitvoeren van een gebiedsschouw van het projectgebied en de directe omgeving.
Ook het informeren en begeleiden van recreanten behoort tot het omgevingsbeheer. Hierbij is het van belang dat duidelijk wordt gecommuniceerd dat de in het gebied aanwezige (beheer)paden jaarrond niet toegankelijk zijn.
Informatiepanelen en belevings- of uitgangspunten dienen goed te worden verzorgd, schoon en up to date te worden gehouden.

8]. Monitoring [actor: Agrarisch Natuur Vereniging Vockestaert / Vogelwacht Midden-Delfland]
Monitoring is van belang om de vorderingen bij het behalen van de doeltypen te kunnen volgen en om het beheer te kunnen bijstellen. Om goed te kunnen evalueren is het van belang dat de nul situatie wordt vastgelegd. Van belang is hierbij dat naast een volledige BMP op basis van vijf bezoeken en een BTS-telling op de kuiken overleving van de grutto ook de overige vanuit de SNL-systematiek verplichte onderdelen milieu en watercondities (abiotiek) en ruimtelijke condities worden vastgelegd. In opvolgende jaren kan worden aangesloten bij de in Midden-Delfland gebruikelijke monitoringssystematiek en frequentie. Na zes jaar dient wederom een complete SNL/BMP-monitoring zoals boven omschreven te worden uitgevoerd.

Indien hiervoor (vrijwillige) capaciteit kan worden gevonden is het wenselijk om in het eerste jaar tevens een omgevingskarakteristiek te karteren. Hierbij worden houtopstanden, predator dichtheid (zowel broed- en voortplantingslocaties als foerageerdichtheid) graslandtypen en kruidenrijkdom, oevervegetatie kwaliteit, plasdras gebruik, presentie plaagsoorten en hazen dichtheid vastgelegd.

Vanuit de jaarlijkse monitoring door de Vogelwerkgroep Midden Delfland zijn resultaten van de aantalsontwikkeling van weidevogels beschikbaar van de afgelopen jaren (zie grafiek op pagina 4). Aan de hand van veldverkenning en aanwezige kennis van gebiedskenners is de nulmeting conform de SNL in het najaar van 2018 voltooid. De resultaten zijn onderstaand weergegeven in paragraaf 9 en vormen de basis en het format voor de 6 jarige monitoring.

9]. Nulmeeting Weidevogelkerngebied Commandeurspolder sept 2018

Frequentie monitoring: na nulmeeting, eens per 6 jaar conform dit monitoringsformulier
(broedvogels worden in tussenperiode jaarlijks gemonitord conform monitoringssystematiek van de Vogelwerkgroep Midden-Delfland)

Soortgroep	Kwalificerende soorten 'Vochtig weidevogelgrasland' in Weidevogelkerngebied Commandeurspolder	
Broedvogels	krakeend, slobbeend, kuifeend, gele kwikstaart, grutto, veldleeuwrik, tureluur, graspieper, watersnip, wulp, wintertaling, zomertaling, kempaan,	
	Aanwezig: grutto, tureluur, slobbeend, krakeend, kuifeend, zomertaling, graspieper	Niet aanwezig: gele kwikstaart, veldleeuwrik, watersnip, wulp, wintertaling, kempaan
Kwaliteitsbepaling Flora en fauna	<i>Hoog:</i> meer dan 60 broedparen per 100 ha van de kwalificerende soorten <i>Midden:</i> 45 – 60 broedparen per 100 ha van de kwalificerende soorten <i>Laag:</i> 35 – 45 broedparen per 100 ha van de kwalificerende soorten	Score Weidevogelkerngebied Commandeurspolder
	Doel weidevogelkerngebied: Hoog	Hoog (periode 2015-2018)

Kwaliteitsbepaling structuur* 'Vochtig weidevogelgrasland' in Weidevogelkerngebied Commandeurspolder	Score Weidevogelkerngebied Commandeurspolder
Vochtig weidevogelgrasland van goede kwaliteit heeft een open karakter zonder opgaande structurelementen, waardoor de dekking voor predatoren beperkt is. Naast de overwegende korte grazige vegetaties is ook enig mozaïek gewenst van hoge en lage gras- en kruidenvegetatie en een rijk begroeide slootkant voor voedsel en dekking van de kuikens. Dit mozaïek wordt verkregen door een afwisseling van tijdstip en vorm van beheer (maaien, begrazen).	Matig

*Structuur telt bij de landelijke werkwijze niet mee in de beoordeling.

Criterium	Kwaliteitsbepaling abiotiek 'Vochtig weidevogelgrasland' in Weidevogelkerngebied Commandeurspolder	Score Weidevogelkerngebied Commandeurspolder
Waterpeil	<i>Hoog:</i> indien in minstens 80% van de oppervlakte de grondwaterstand in de periode maart-juni minder dan 45 cm onder maaiveld ligt. <i>Midden:</i> indien niet voldaan wordt aan goed en in minstens 40% van de oppervlakte de grondwaterstand in de periode maart-juni minder dan 45 cm onder maaiveld ligt. <i>Laag:</i> Indien aan bovenstaande criteria niet wordt voldaan.	Hoog
Bemesting	Voor de instandhouding van dit type is bemesting met ruwe stalmest onmisbaar. De bemestingsdruk mag echter niet te hoog zijn, aanbevolen wordt een bemesting elke 3 jaar met 20 ton ruige stalmest per hectare, waarbij de natste delen niet bemest worden.	Matig

Ruimtelijke condities

Weidevogelkerngebied Commandeurspolder beslaat ca 23 ha. Volgens de SNL-normen kan een gebied bij een oppervlak <25 ha als hoogste score 'matig' verkrijgen op deze kwaliteitsbepaling, wanneer het gebied is verbonden met andere graslandbeheertype. Op percelen aangrenzend aan het kerngebied wordt op ca 10 ha zwaar weidevogelbeheer gevoerd via de ANLB-systematiek.

Samenvatting beoordeling 'Vochtig weidevogelgrasland' in Weidevogelkerngebied Commandeurspolder conform SNL-methodiek

Beheertype	Flora en fauna	Structuur	Abiotiek	Ruimtelijke condities
Vochtig weidevogelgrasland	Hoog	Matig	Matig/Hoog	Matig

10]. Gebruikte literatuur

- Beek, J.G. van & BIJ12-schrijfgroep, 2014
Bijlagen deel 1: bij Werkwijze Monitoring en Beoordeling Natuurnetwerk en Natura 2000 / PAS.
BIJ12, 2014
- Lans, F. van der , 2015.
Territoriumkaart weidevogels Midden-Delfland.
uitgave Weidevogelwacht Midden-Delfland.
- Schippers W, I. Bax & M. Gardenier, 2012.
Veldgids ontwikkelen van kruidenrijk grasland.
Aardewerkadvies, mei 2012
- Schipper & Siebel, 2009 (red)
Index Natuur en Landschap, onderdeel Natuurbeheertypen
- Terlouw R.J.S., 2014.
Weidevogelbeheer in een kaartenbaksysteem.
Beheersysteem: uitgave Bui-TeGewoon | groenprojecten
- Terlouw R. J. S., 2017
Inrichtingsplan weidevogelgebied Commandeurspolder te Maasland
Rapport Bui-TeGewoon | Groenprojecten 2017/30
- Terlouw R.J.S., 20180804
Advies verpachting weidevogelkerngebied Commandeurspolder
Briefrapportage Bui-TeGewoon | groenprojecten
- Teunissen et al, 2012
Op naar Kerngebieden voor weidevogels in Nederland
Rapport SOVON, Nijmegen

BIJLAGE 1 : Indicatief managementplan weidevogelkerng gebied Commandeurspolder 2019- 2025

Indicatieve uitwerking. Op basis van detaillering en afstemming kan ten bate van efficiënte inzet van machines, arbeid en loonwerk tot een andere verdeling worden gekomen. Hierbij geldt als norm minimaal 20% zonder mestgift, maximaal 30% seizoen standweiden en minimaal 3 maaidata, waarbij maximaal 2 percelen naast elkaar de zelfde datum.

© Bui-Tegewoon / groenprojecten;
versie 2- dd. apr. 2016/_08

BEHEER MANAGEMENT NATUURBEHEER COMMANDEURPOLDER

BEDRIJF	Weidevogelpact Midden Delfland		
ADRES			
RELATIENUMMER			
BESCHIKKING SNL			
PACHTERS			

	perceel nummer *)	kadastraal nr. MLD.001	oppervlakte kadastrale maat	oppervlakte perceel	beheersregiem	mest	beweiding				maaien			
						mest opp	Voorweiden toegestaan tot 04 mei	seizoen beweiding (apr okt)	na weiden (maaien-okt)	veesoort	> 05/06	>15/06	>25/06	
	1	660	0,9200	0,92	Het beheersregiem wordt gespecificeerd in het beheersplan en de bijbehorende tabelmatige weergave. Als uitgangspunt gelden de gemaakte afspraken tijdens het voortraject. In deze toelichting zijn de onderwerpen bemesting, begrazing en percentages maailand nader uitgewerkt evenals de randvoorwaarden zoals gesteld aan de gewenste mozaïek.	0,92		0,92		Rundvee (schapen uithutend toegestaan wanneer met te veel gewas 1,64 winter periode aanvaagt tot 1,65 uiterlijk 15/01)				
	2	1390	0,9400	0,94		0,94		0,94						
	3	1367	1,7300	1,73		geen		1,73						
	4	657 & 1823	3,6500	3,65		3,65			3,65			3,65		
	5	1368	1,6000	1,60		1,60			1,60					
	6	1821	3,0000	3,00		3,00			3,00			3,00		
	7	650 ged	0,95	0,95		0,95	0,95		0,95		0,95			
	8	650 ged	1,9100	0,96		0,96	0,96		0,96		0,96			
	9	1819 ged	3,2900	1,64		geen	1,64		1,64					1,64
	10	1819 ged		1,65		1,65			1,65			1,65		
	11	1817 ged		0,75		0,75	0,75		0,75		0,75		0,75	
	12	1817 ged		1,76		geen			1,76					1,76
	13	1817 ged	5,9000	0,97		0,97			0,97					
	14	1817 ged		2,42		2,42	2,42				2,42			
Totaal oppervlakte kadastrale maat						17,81	3,55	6,16	16,78		2,66	10,72	3,40	
						78%	16%	27%	73%		12%	47%	15%	
					Totaal maai percentage					73%				

Totaal mest gebied			
norm	oppervlakte / ha		
8 ton ruijge mest /ha/jr	17,81		
Totaal plaatsingsruimte mest (excl excreta)		* 67 kg N	955
		* 37 kg P	527

! Geen derogatie toegestaan

IN OPDRACHT VAN:

Vockestaert

